

REINTERPRETACJA BYDGOSKIEGO TEATRU KAMERALNEGO

1. RYS HISTORYCZNY ZAŁOŻEŃ ÉTABLISSEMENT

Dynamiczny rozwój gospodarczy, technologiczny i społeczny, jaki miał miejsce w Europie, określany rewolucją przemysłową był impulsem do gwałtownych zmian w różnych dziedzinach życia w następnych stuleciach. Szybkość i gwałtowność przemian doprowadziła ludzkość do etapu eksploracji różnych obszarów sprzyjających rozwojowi życia kulturalnego. Mieszkańcy miast szukali wypoczynku połączanego z rozrywką w bezpośrednim kontakcie z przyrodą. Rostło zapotrzebowanie na miejsca tętniące życiem. Jednym z rozwiązań wpisujących się w niniejszą konwencję, które cieszyły się ogromną popularnością, było zakładanie założeń ogrodowych, zwanych établissement.

Należy wyjaśnić, iż établissement (w języku francuskim dosłownie „przedsiębiorstwo”) – to prywatne przedsiębiorstwo rozrywkowo-rekreacyjne o charakterze dochodowym składające się z części gastronomicznej oraz ogrodu. W Niemczech przed utrwaleniem się tej zapożyczonej z francuskiego nazwy używano określeń takich jak: Lustgärten, öffentliche Gärten, Volksbelustigungsgärten. Moda na budowę tego typu przedsięwzięć panowała od końca XVIII do początków XX wieku¹. Kompleksy te lokalizowane były zazwyczaj na przedmieściach i terenach podmiejskich, chętnie w pobliżu rzek, strumieni i jezior. Często otaczały je niewielki park. Były one wzbogacane architekturą ogrodową tworzącą program rekreacyjny, na który składały się: pergole, kolumnady, altany, hale spacerowe, cieplarnie i fontanny. W skład założeń wprowadzano obiekty służące rozrywce i rekreacji: kręgielnie, hipodromy, strzelnice, sale bilardowe i sale do gry w karty, atelier fotograficzne, a także karuzele, huśtawki, zjeżdżalnie, a nawet przystanie towarzyszące zbiornikom wodnym, gdzie cumowano łódki, małe statki rzeczne oraz można było wypożyczyć sprzęt turystyczny, np. małe łodzie wiosłowe. W pobliżu urządzano trasy spacerowe do podmiejskich wsi i lasów². W zależności od wielkości i programu w skład établissement wchodziły obiekty o charakterze widowiskowym takie jak: sale koncertowe, teatralne, taneczne, czy wielofunkcyjne łączące widowiska z konsumpcją oraz letnie sceny muzyczne i teatralne. Najbardziej rozpowszechnił się francuski, bardziej kameralny typ „ogródka”, nazwany właśnie „Établissement”³.

mgr inż. arch. Łukasz Rosiak, Zakład Architektury i Urbanistyki, Wydział Budownictwa Architektury i Inżynierii Środowiska, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy.

¹ Informacja zaczerpnięta z: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Établissement>.

² D. Bręczewska-Kulesza, A. Wysocka, Siedziby teatrów, teatrzyków, oper, filharmonii – historia i architektura, Architektura miast I, Bydgoszcz 2008.

³ D. Bręczewska-Kulesza, Dom towarzyski Bractwa Kurkowego w Bydgoszczy. [W:] Materiały do dziejów kultury i sztuki Bydgoszczy i regionu, zeszyt 13. Pracownia Dokumentacji i Popularyzacji Zabytków Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Bydgoszczy.

2. LATA 1855-1959 – POCZĄTKI I OKRES ŚWIETNOŚCI

W Bydgoszczy takich założeń powstało około dwudziestu. Jednym z bardziej interesujących, jednocześnie najmniejszym powierzchniowo, był kompleks w granicach miasta lokacyjnego, przy obecnej ul. Grodzkiej 14-16. Dzieje zespołu restauracyjnego złożonego z dwóch budynków położonych na osobnych parcelach sięgają przynajmniej 1855 r. Wówczas w parterowym budynku (nr 16), August Wilke prowadził restaurację. Lokal ten kilkakrotnie zmieniał właścicieli. Mimo że dokumenty archiwalne mówią o konstrukcji szachulcowej obiektu, pierwsze zdjęcia pochodzące z około 1915 r. pokazują jednolity mur elewacji tynkowany w jasnym kolorze – rysunek 1.

Jak w większości z tego typu założeń, tak i tutaj, zespół funkcjonował wraz z kręgielnią i ogródkiem. Na początku lat 90. XIX w. obie zabudowane parcele z restauracją, kręgielnią i ogrodem nabył Jakub Wichert. Nowy właściciel poczynił wiele zmian. W latach 1894-1896 zlecił projekt rozbudowy kompleksu o dodatko-

Rys. 1. Zdjęcie z albumu „Dawna Bydgoszcz w fotografii” Zdzisława Hojki. Po prawej stronie restauracja „Alt Bromberg” („Stara Bydgoszcz”). Zdjęcie powstało ok. 1915 r.

Fig. 1. Photograph from the album „Dawna Bydgoszcz w fotografii” by Zdzisław Hojki. On the right side the restaurant „Alt Bromberg” („Old Bydgoszcz”). The photo was taken in about 1915

we funkcje. Na zapleczu budynku frontowego (nr 14), pochodzącego z lat 1875-1876, wzniósł obiekt z salą restauracyjno-koncertową, który został połączony z dawną kamienicą niskim aneksem mieszczącym wejście od strony obecnej ul. Podwale. Rozbudowa zawierała między innymi projekt sali bankietowo-teatralnej, ale także winiarnię, piwiarnię, letni ogród wzbogacony elementami małej architektury oraz restaurację nazywaną „Alt-Bromberg” (Stara Bydgoszcz).

Autorem projektu był bydgoski architekt Karl Bergner⁴. Zbudował obiekt z dużą, elegancką salą ze sceną na podwyższeniu oraz czterema pomieszczenia-

mi, położonymi po jej lewej stronie, skomunikowanymi z salą i ogrodem. Dwa z pomieszczeń przeznaczono na pokoje gościnne, mniejszy, usytuowany na wysokości sceny i połączony z nią drzwiami najpewniej pełnił rolę garderoby, w dwóch pozostałych umieszczono bufet i jadalnię.

Rysunek 2 przedstawia salę koncertowo-taneczną, mogącą pomieścić ok. 600 osób. Otrzymała ona piękny, bogaty, neobarokowy wystrój ze ścianami rozczłonkowanymi parami korynckich pilastrów na cokółkach, wspierającymi rozbudowane belkowanie z polichromowanym fryzem. Całość zamykał strop z fasetką pokryty malowidłami o motywach roślinno-ornamentalnych. Dopiętlenie efektownego wystroju stanowiła płaskorzeźbiona stolarka drzwiowa oraz oprawa

⁴ Karl Bergner (ur. 9 marca 1864, zm. ?) – niemiecki architekt, działający na terenie Bydgoszczy. Jego projekty z reguły uwzględniały schemat eklektycznej fasady z neorenesansową lub neobarokową dekoracją sztukatorską.

sceny. Kompleks odtąd nazwany „Wicherts Festsale”, z przyczyny gospodarności nowego właściciela, zyskał ogromną popularność. Odbywały się w nim liczne bale, koncerty, występy teatralne, rewiowe i kabaretowe. Tu też miał swoją siedzibę kabaret „Clou”.⁵ W latach 1900-1901 Jakub Wichert powiększył salę rozbudowując i podwyższając dotychczasowy aneks wejściowy i łączyąc salę, z kamienicą frontową na parterze, urządzając tym samym reprezentacyjne wejście z pomieszczeniami szatni dla gości i pokojami na kameralne spotkania towarzyskie. W 1913 r. budynek poddano rozbudowie przez dobudowanie pomieszczeń (obecnie toalety) od strony południowej, tak, że ściana zewnętrzna budynku stała się ścianą wewnętrzną. Dawną kręgielnię przebudowano na ogrodową werandę. Ta rozbudowa spowodowała zmianę kształtu dachu.

Kompleks Wicherta działał do 1945 r., z wyjątkiem okresu I wojny światowej. Pomimo braku wzmianek o pracach budowlanych na terenie obiektu wiadomo, że takowe miały miejsce w tym czasie, gdyż założenie przekształcono w wojskowy lazaret dla rannych żołnierzy. Stan z okresu II wojny światowej prezentują rysunki 3 i 4. Po zakończeniu działań wojennych budynki „wróciły” do pierwotnej funkcji restauracyjnej, którą pełniły aż do końca II wojny światowej. W roku 1942 zaprojektowano przebudowę wraz z wpisem do księgi wieczystej. Nie można ustalić, czy przebudowa została zrealizowana⁶.

W okresie po II wojnie światowej omawiany budynek zaadaptowano do potrzeb kameralnej sceny teatralnej. Przeszedł on jeszcze szereg innych zmian:

⁵ Archiwum Państwowe w Bydgoszczy, Akta miasta Bydgoszczy, (dalej: Ak. m. B.), sygn. 1900, 1901.

⁶ J. Chmara, 2017. Inwentaryzacja konserwatorska i programu prac konserwatorskich budynku Grodzka 16 w Bydgoszczy..

Rys. 2. Wnętrze głównej Sali bankietowo-teatralnej wg projektu architekta Karla Bergnera

Fig. 2. The interior of the main banquet and theater hall according to the project of Karl Bergner

Rys. 3. Powstały w 1854 r. parterowy budynek przy ul Grodzkiej 16, w którym do 1945r. mieściła się restauracja „Alt Bromberg” („Stara Bydgoszcz”), potem – pracownie Teatru Kameralnego i Opery Nova. Rok 1940. Fotografia z albumu „Piękna stara Bydgoszcz”. Tom I - Bydgoszcz Miasto na Kujawach, red. Jerzego Derendy

Fig. 3. Founded in 1854 the ground floor building at Grodzka Street no. 16, where the restaurant "Alt Bromberg" ("Old Bydgoszcz") was located until 1945, then – workshops of the Cameral Theater and Opera Nova. Year of 1940. Photo from the album "Beautiful old Bydgoszcz". Volume I - Bydgoszcz Miasto na Kujawach, ed. by Jerzy Derenda

Rys. 4. Widok na spichrze od ul. Stary Port. Po lewej stronie restauracja „Alt Bromberg” („Stara Bydgoszcz”). Rok 1942. Fotografia z albumu „Piękna stara Bydgoszcz”. Tom I - Bydgoszcz Miasto na Kujawach, red. Jerzego Derendy

Fig. 4. View of the granaries from the side of Stary Port Street. On the left side the restaurant „Alt Bromberg” (“Old Bydgoszcz”). Year of 1942. Photo from the album “Beautiful old Bydgoszcz”. Volume I - Bydgoszcz Miasto na Kujawach, ed. by Jerzy Derenda

otynkowano elewację; wymieniono w 80% więźbę dachową wraz z pokryciem dachówką ceramiczną; wewnątrz wyburzono ściany (również konstrukcyjne) i wykonano belki, podciąg i słupy żelbetonowe, wymieniono też instalacje wewnętrzne.

3. LATA 1959-2006 OBIEKT UŻYTKOWANY PRZEZ TEATR MIEJSKI I OPERĘ NOVA

Obiekt jako własność Skarbu Państwa przekazano w dniu 26 lutego 1959 r. w użytkowanie Teatrowi Miejskiemu i Operze. Wtedy też w kompleksie zaszyły największe zmiany. Zaadaptowano oba budynki do nowej funkcji. Obiekt położony przy ul. Grodzkiej 14 przystosowano do funkcji teatru kame-

ralnego z widownią i sceną w sali głównej. Zlikwidowano wewnętrzną klatkę schodową w celu zapewnienia komunikacji na pierwsze i drugie piętro, zamienione na funkcje mieszkalne. Natomiast w budynku przy ul. Grodzkiej 16 utworzono salę do ćwiczeń baletu z zapleczem sanitarnym. Wyburzono fragment od strony zachodniej. W tym miejscu wykonano murowano-żelbetonową dwupiętrową klatkę schodową umożliwiającą wejście na poddasze oraz pierwsze i drugie piętro budynku Grodzka 14. Kameralną scenę teatralną bezpowrotnie zamknięto w 1987 r.⁷ Powodem był brak możliwości spełniania przepisów przeciwpożarowych. W późniejszych latach mieściła się tu pracownia plastyczna Opery Nova, aż do drugiej połowy 2006 r. Obiekt 21.06.1993 r. decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy został wpisany do rejestru zabytków pod nr A/365/1, jego obecny numer A/887. Drugi z budynków (nr 14) wpisany do rejestru zabytków pod nr A/324.

4. LATA 2006-2019 DEGRADACJA I NOWE ŻYCIE BUDYNKU

W latach 2006-2019 obiekt był własnością Urzędu Miasta Bydgoszcz. W okresie tym nowy właściciel nie miał środków ani pomysłu na nadanie nowej funkcji. Nieużytkowanie prowadziło stopniowo do poważnych zniszczeń, degradacji, a nawet dewastacji i grabieży. Liczne przebudowy i przeróbki zniszczyły jego substancję zabytkową. Po to, aby uniknąć dalszej destrukcji murów przy ocenie ich stanu, korzystano z wcześniejszych odkrywek. Ekspertyza mgr inż. Rajmunda Leśniewicza wykazała brak śladów po elementach konstrukcji szachulcowej. Okazało się natomiast, że część cegieł elewacji północnej oraz ściany, która do 1913r. stanowiła elewację południową, pokrywają zespolone ze spiekem cegły sadza i smółka.

⁷ D. Bręczewska-Kulesza, B. Derkowska-Kostkowska, 2008. Etablissement – ogrodowe założenia teatralno-rozrywkowe. [W:] Katalog wystawy, Przybytki Melpomeny, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy..

Oznaczałoby to potwierdzenie domniemanego pożaru. Mógł on być powodem generalnej przebudowy i ewentualnej likwidacji muru szachulcowego. Porównując fotografie z różnych okresów (rys. 1 i 3), zaobserwować można różnice w konstrukcji budynku nr16 od momentu jego powstania, poprzez rok 1940, po czasy obecne.

Dopiero po 11 latach popadania w ruinę pojawiają się szanse, że kompleks odzyska swoją dawną świetność. 10 maja 2016 r. inwestor, którym nadal jest Miasto Bydgoszcz, podaje do wiadomości publicznej ogłoszenie o przetargu na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy, rozbudowy budynków wchodzących w skład zabudowy nieruchomości przy ul. Grodzkiej 14-16 w Bydgoszczy (byłego Teatru Kameralnego)⁸. Najkorzystniejszą ofertę złożyła pracownia architekta Roberta Lebiody Sound & Space z Poznania. Projektanci, na podstawie opinii lokalnej społeczności, przy zaangażowaniu Rady ds. Estetyki Miasta oraz plastyka miejskiego, partycypacyjnie nadali bryle kompleksu bardziej właściwą formę zewnętrzną, która zaprezentowana jest na rysunku 5. Uzgodniono, że skoro obiekt ma służyć sztuce, musi się wyróżniać. Jednocześnie powinien kolorystycznie nawiązywać do sąsiednich budynków i być wpisany w urbanistyczny kontekst tej części Starego Miasta.

Rys. 5. Wizualizacja projektowanego budynku przez pracownię Sound & Space z Poznania – opracowanie Sound & Space

Fig. 5. Visualization of the designed building by the studio Sound & Space from Poznań – development by Sound & Space

Firma ta w kilka miesięcy opracowała dokumentację, nadając nowe życie zdezastrowanej substancji, w której, jak mówią specjaliści z zakresu zabytkoznawstwa, nie ma już żadnej wartości zabytkowej.

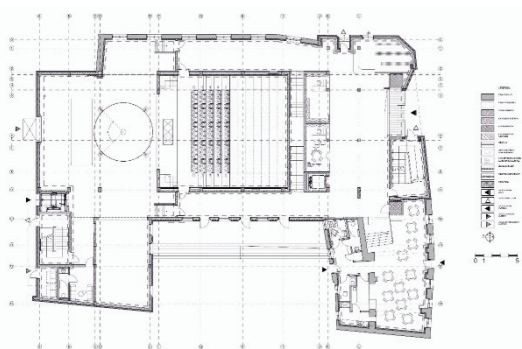
Projekt budowlany jest zgodny z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (Uchwała nr XXI/397/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2012r.) i 13 kwietnia 2017 r. decyzją Prezydenta Miasta Bydgoszcz zostaje zatwierdzony wraz z udzieleniem pozwolenia na budowę. Przebudowany i rozbudowany budynek będzie przeznaczony na usługi kultury, poprzez przywrócenie historycznej funkcji obiektu – teatru i restauracji. W skład programu użytkowego budynku wejdzie kilka następujących stref użytkowych:

- sala teatralna ze sceną,
- zaplecze sali teatralnej,
- zespół garderób z zapleczem sanitarnym,

⁸ Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy, rozbudowy budynków wchodzących w skład zabudowy nieruchomości przy ul. Grodzkiej 14-16 w Bydgoszczy (byłego Teatru Kameralnego) usytuowanej na działce nr 111/2 obr. 108 z włączeniem działki nr 112/2 obr. 108 przy ul. Podwale 1 (stanowiącym wg mpzp jedną działkę budowlaną) oraz działki drogowej nr 112/1 obr. 108, na terenie Starego Miasta, podlegającym ochronie konserwatorskiej.

- hol wejściowy wraz z szatnią odzieży wierzchniej, kasą i zespołem sanitariatów na kondygnacji podziemnej,
- zaplecze biurowe w północnym części obiektu,
- zaplecze techniczne w kondygnacji podziemnej,
- kawiarnie w budynku zabytkowym.

Projektanci na podstawie materiałów archiwalnych pozostawili układ strefy wejściowej i holu inspirowany układem historycznym. Zgodnie z tymi materiałami wyznaczono także wejście główne do budynku, przez przeszklone drzwi, które zlokalizowano w obrębie elewacji północnej. Za strefą wejścia znajduje się jedno-przestrzenne foyer mogące pełnić jednocześnie funkcję przestrzeni ekspozycyjnej. Naprzeciw wejścia głównego zlokalizowano kasę ze sklepikiem oraz pomieszczenie obsługi widzów. Po prawej stronie jest szatnia wraz z dodatkowym wyjściem

Rys. 6. Rzut przyziemia projektowanego budynku przez pracownię Sound & Space z Poznania – opracowanie Sound & Space

Fig. 6. Projection of the basement of the designed building by the studio Sound & Space from Poznań – development by Sound & Space

ewakuacyjnym, po lewej klatka ewakuacyjna, a dalej przejście do kawiarni umieszczonej w budynku zabytkowym. Z holu można dostać się windą na pozostałe kondygnacje, gdzie zaprojektowano pomieszczenia biurowe oraz sale prób. Z holu głównego poprzez kuluary, widz dostaje się do osiowo umieszczonej sali głównej. Powyższy opis założeń funkcjonalnych architektury przedstawiono na rysunku 6.

10 października 2017 r. ogłoszono publiczny przetarg na wykonanie robót budowlanych polegających na rozbudowie i przebudowie zespołu budynków

Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej 14-16 w Bydgoszczy⁹. Jedyń ofertę złożyła firma P.W. „E-BUD” Przemysłówka Sp. z o.o. z Bydgoszczy, tym samym wygrała przetarg i przystąpiła do prac budowlanych. Jednocześnie inwestor na początku 2017 r. rozpiął konkurs na symbol, uplastyczniający monolityczną bryłę i formę elewacji frontowej Teatru Kameralnego w Bydgoszczy. Zainteresowanie konkursem było znaczne – łącznie napłynęło 68 zgłoszeń. W związku z tym, że każdy z uczestników mógł zgłosić do 5 propozycji, komisja wybrała zwycięzców spośród niemal 150 projektów. Nagrodę główną przyznano Marii Jankowskiej z Bydgoszczy za pracę „Teatr jest lustrem, w którym przegląda się świat” – rys. 7. Zwycięska propozycja to instalacja artystyczna, kreująca nowy symbol Teatru Kameralnego. Jego trzon miałyby stanowić elementy przestrzenne w formie modułów utworzonych z liter „T” i „K”, a sama płaszczyzna wykonana byłaby jako trójwymiarowa struktura lustzana. Zdaniem komisji konkursowej oryginalny projekt „współgra z antracytową

⁹ Wykonanie robót budowlanych polegających na rozbudowie i przebudowie zespołu budynków Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej 14-16 w Bydgoszczy wraz z rozbiorą zabudowy kolidującej oraz rozbudową i budową infrastruktury towarzyszącej w celu przystosowania obiektów do pełnienia funkcji kulturalno-edukacyjnych.

bryłą budynku. Stanowi potrzebny kontrast oraz plastyczny wyróżnik dla monolitycznej, ciemnej bryły teatru. Instalacja przestrzenna jest swego rodzaju dziełem sztuki, instalacją artystyczną, która nada budynkowi indywidualny charakter oraz będzie wartością dodaną dla przestrzeni miasta".

5. PODSUMOWANIE – TEATR JAKO LUSTRO, W KTÓRYM PRZEGLĄDA SIĘ ŚWIAT

Celem pracy jest zwrócenie uwagi na ciągle żywy w lokalnej świadomości temat założenia bydgoskiego teatru kameralnego. Historia obiektu stanowi tło dla zrozumienia miejsca teatru we współczesnym świecie. Klarujące się zarówno na przestrzeni wieków, jak i dziś tendencje ludzkich potrzeb, wynikające z zaspokajania własnych odczuć duchowych i odnalezienia artystycznych doznań, wskazują, że teatr zaistnieć może wszędzie tam, gdzie będzie taka potrzeba. Niewątpliwie w tym przypadku potrzeba taka zaistniała. Nieużytkowany przez lata budynek, na którym wcześniej może nie ludzkie potrzeby, ale raczej brak funduszy odcisnął swoje piętno, dostaje nową – dawną – historyczną, przypisaną mu funkcję. Jest to możliwe między innymi dzięki wykorzystaniu środków z funduszy unijnych¹⁰.

Zwraca się mu utraconą dla tego miasta i ludzi wartość, ustanowioną w formie i strukturze architektonicznej nowo powstałego budynku, łączącego w sobie pozostałości po spuściźnie minionych epok i nowododany aspekt – ślad obecności współczesnej cywilizacji. Jest nim próba znalezienia modus vivendi dla tego co fizycznie trwałe i tego co zmienne. Wartość ta pojawia się również w ponownym odczycie – współczesnej reinterpretacji bydgoskiego teatru kameralnego jako lustra, w którym przegląda się świat.

Rys. 7. Praca konkursowa na projekt symbolu Teatru Kameralnego pt.: „Teatr jest lustrem, w którym przegląda się świat” – autor projektu: Maria Jankowska

Fig. 7. Contest work for the project of the symbol of the Cameral Theater entitled: "Theater is the mirror, in which the world is viewed" – project's author: Maria Jankowska

LITERATURA

- [1] Bręczewska-Kulesza D., Dom towarzyski Bractwa Kurkowego w Bydgoszczy. [W:] Materiały do dziejów kultury i sztuki Bydgoszczy i regionu. Zeszyt 13, Pracownia Dokumentacji i Popularyzacji Zabytków Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Bydgoszczy.
- [2] Bręczewska-Kulesza D., Derkowska-Kostkowska B., 2008. Etablissement – ogrodowe założenia teatralno-rozrywkowe. [W:] Katalog wystawy, Przybytki Melpomeny. Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.
- [3] Bręczewska-Kulesza D., Wysocka A., 2008. Siedziby teatrów, teatrzyków, oper, filharmonii – historia i architektura. Architektura miast I, Bydgoszcz.

¹⁰ Inwestycja jest realizowana w oparciu o dofinansowanie ze Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

- [4] Derenda J., 2006. Piękna stara Bydgoszcz, Tom I – Bydgoszcz Miasto na Kujawach. Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszcz, Bydgoszcz.
- [5] Derkowska-Kostkowska B., 2008. Dawne kompleksy restauracyjno-rozrywkowo-teatralne w Bydgoszczy. Pracownia Dokumentacji Zabytków WOK Bydgoszcz.
- [6] Jagiełło-Kołaczyk M., 2000. Wrocławskie établissement – historia i architektura. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej.

REINTERPRETACJA BYDGOSKIEGO TEATRU KAMERALNEGO

STRESZCZENIE. Autor w niniejszej pracy prezentuje założenia budowy bydgoskiego Teatru Kameralnego. Przybliża zamysł historyczny obiektu, kiedy to kompleks powstał w granicach miasta lokacyjnego, przy ul. Grodzkiej, miał zaspokajać duchowe i artystyczne potrzeby bydgoszczan. Obiekt powstał jako założenie établissement, określany był jako prywatne przedsiębiorstwo rozrywkowo-rekreacyjne o charakterze dochodowym, składające się z części gastronomicznej oraz ogrodu, w tym przypadku zespół prężnie działający z salą ze sceną teatralną zaprojektowany przez najbardziej „płodnego” architekta doby fin de siècle – Karla Bergnera.

Jako zwieńczenie swojej pracy przedstawia współczesną wizję projektową architektury bydgoskiego Teatru Kameralnego. Obecne działania związane z ogłoszonym konkursem na prace projektowe, obrazują reinterpretację „teatru jako lustra, w którym przegląda się świat”. Celem artykułu jest ukazanie nowej wizji na starą tkaninę – tytułowa reinterpretacja – która pojawia się w oryginalnym podejściu projektantów do umiejętnej praktyki łączenia zabytkowej tkanki ze współczesną formą architektoniczną.

Słowa kluczowe: Architektura teatru, reinterpretacja, rewitalizacja architektury

REINTERPRETATION OF THE BYDGOSZCZ CAMERAL THEATER

SUMMARY. The author presents the assumptions of the Bydgoszcz chamber theater in this work. It approximates the historical idea of the object, when the complex was created within the city of the location, at ul. Grodzka, was to satisfy the spiritual and artistic needs of Bydgoszcz. The building formed as a principle of établissement, was known as a private entertainment and recreational enterprise of a profitable character, consisting of a gastronomy part and the garden, in this case the team rapidly running a theater with a stage designed by the most "prolific" architect of the fin de siècle age – Karl Bergner.

As a reminder of his work, he presents the contemporary design vision of the architecture of the Bydgoszcz-based camera theater. The current activities related to the announced competition for design work illustrate the reinterpretation of "the theater as a mirror in which the world is viewed". The aim of the article is to show a new vision for the old tissue – the title reinterpretation – which appears in the original approach of designers to the skilful practice of combining antique tissue with contemporary architectural form.

Key words: Theater architecture, reinterpretation of architecture, architectural revitalization